

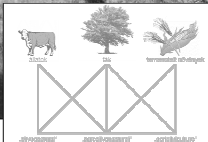

BEVEZETÉS

A TÁJÖKOLÓGIA ALAPJAI, KIALAKULÁSA

Tájökológia 1. 15/1

© Dr. Antal Zsuzsanna
Tájökológia 1. 13/2

Tájökológia 1. 13/3

BEVEZETÉS

A TÁJÖKOLÓGIA ALAPJAI, KIALAKULÁSA

Tájökológia 1. 15/1

BEVEZETÉS

- a tájökológia tudománya a 20. század első felében alakult ki
- a tájökológia természeti hiperdiszciplína, valamennyi természettudománnyal kapcsolatban áll
- tájtan
  - tájak értelmezése: természeti – természetközeli?
  - tájvédelem, tájrehabilitáció
  - tájtervezés, tájgazdálkodás
  - tájrendezés, várostervezés, városökológia
  - térség- és területfejlesztés, regionális tervezés
- a tájökológia gyakorlati alkalmazásainak köre rendkívül széles
- a tájökológia jelentősége napjainkban egyre fokozódik
  - természet- és környezetvédelem
  - tájökológia komplex szemlélete

Tájökológia 1. 5

AZ ÖKOLÓGIA TUDOMÁNYA

- ökológia
  - görög szóösszetétel (oikosz + logosz)
  - környezettudomány, környezettan
  - élőlények és a környezet viszonyát vizsgálja (Természettudományi Lexikon, 1968)
  - „Naturhaushaltlehre” – „Természet-háztartás” (Haeckel)
  - élőlények és a környezet élő és élettelen tényezőinek kapcsolatával foglalkozó tudomány (Haeckel, E., 1866)
  - a természet struktúrájának és funkcionális működésének vizsgálata; az élettelen tényezők fontossága (Odum, E. P., 1963)
  - egyed feletti szerveződési szintekkel foglalkozó szünbiológiai tudományág (MTA Ökológiai Bizottsága, 1985)
  - környezetbiológia (Britannica Hungarica, 1998)
  - ökológiai – ökonómiai szempont

Tájökológia 1. 6

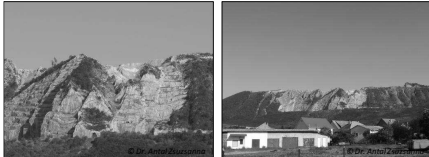
A TÁJÖKOLÓGIA CÉLJA, FELADATAI

- a tájökológia feladatai lehetnek (Leser, 1991)
  - a táji ökoszisztéma anyagáramlási folyamatának tér- és időbeli feltárása
  - a földi anyag- és energiaháztartás egyensúlyának vizsgálata
  - a természetes ökoszisztémák azon reakcióinak kutatása, amelyeket az antropogén tevékenység zavaró hatása okoz
  - a táji anyagháztartás folyamatait jelző indikátorok megismerése
  - a konkrét terepi adatok általánosításának módja, különös tekintettel a domborzati és talajtani információkra
  - számítógépes modell kidolgozása a jövőben kialakuló táji ökoszisztémák állapotának jellemzésére
- a tájökológia legfőbb célja, hogy a földi élővilágnak, és így az emberiségnek jobb életfeltételeket teremtsünk (Finke, 1986)
- a tájökológia fontos feladata – hídszerepet kell játszani a szakemberek, tervezők, döntéshozók, politikusok és a közvélemény között (Naveh és Lieberman, 1984)

Tájökológia 1. 13

A TÁJÖKOLÓGIA CÉLJA, FELADATAI

- a tájökológia tudatosan szem előtt tarja az emberi társadalmi igényeket
  - ezek az igények elkerülhetetlenül együtt járnak a természetes, érintetlen természeti környezet megzavarásával
- a tájökológiai felvállalja, hogy a konfliktushelyzetet tudományos igénnyel szemlélve megkeresse azokat az alternatívákat, amelyek a lehető legjobb kompromisszumot kínálhatják

Tájökológia 1. 14

A TÁJÖKOLÓGIA CÉLJA, FELADATAI

- a tájökológust széleskörű szemléletmódja hozzásegíti ahhoz, hogy a táji adottságokat összhangba hozza a felmerülő igényekkel
- a tájökológusoknak végülis a döntéshozókat kell olyan információkkal ellátnia, amelyek segítségével eldönthetik, hogy a különféle társadalmi tevékenységeket hová lehet a tájban a legkisebb kockázattal elhelyezni

- tájökológiai szemlélet érvényesülése a „barna mezős” beruházásokban
  - Finnország és Szlovénia

Tájökológia 1. 15

ÖSSZEZÉS

- a tájökológia tájféldrajzi és ökológiai alapokon kialakult interdiszciplináris tudomány
- a tájökológia három tényezőre fekteti a legnagyobb hangsúlyt
  - a geográfiai térbeliségre, illetve a táji keretekre
  - Troll – tájrészlet*
  - a természeti lények – különösen az ember – és környezetének kapcsolatára
  - a jelenségek és folyamatok rendszerelvű, valamint funkcionális értelmezésére
- mindezeket figyelembe véve a tájökológia a természet térbeli elrendeződésének sokszínűségét, a táji heterogenitás működését vizsgáló, valamint az ember helyének és lehetőségeinek meghatározására hivatott tudományterület

Tájökológia 1. 16